

ستعلیق حواہر مارسے

www.ketab.ir

جواد نجفیا

انتشارات میاوی

بختیاری، جواد، ۱۳۳۵ -
 نستعلیق، جواهر پارسی / مولف و خوشنویسی آثار جواد بختیاری؛ پیشگفتار شروین
 وکیلی؛ ویراستار امیررضا ربیعی. تهران: یساولی، ۱۴۰۰.
 ISBN: 978-964-306-187-6
 ۲۱۶ص: مصور (رنگی).
 وضعیت فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا
 Javad Bakhtiari. Naṣṭaliq jewel of persia.
 ۱- خط نستعلیق. ۲- خط نستعلیق - راهنمای آموزشی. ۳- خوشنویسی. ۴-
 خوشنویسی - راهنمای آموزشی. الف. وکیلی، شروین، ۱۳۵۳ -
 NK۳۶۳۹ ۷۴۵/۶۱۹۹
 شماره کتابشناسی ملی ۷۶۴۹۸۴۰

مولف و خوشنویسی آثار: استاد جواد بختیاری	Compilation & Calligraphic Artworks: Master Javad Bakhtiari
پیشگفتار: دکتر شروین وکیلی	Preface: Dr. Shervin Vakili
ویراستار: امیررضا ربیعی	Editor: Amirreza Rabiei
لیتوگرافی: نقش آفرین	Lithography: Naghsh Afarin
چاپخانه: ایبانه	Printing House: Abyaneh
تیراژ: ۲۵۰۰ نسخه / چاپ اول: پاییز ۱۴۰۰	Circulation 2500 Copies/ First Published 2021
صحافی: جدی	Bookbinding: Jeddi
ناشر: انتشارات یساولی	Publisher: Yassavoli Publications
تهران: خیابان انقلاب، بازارچه کتاب، طبقه زیرین	Tehran: LG, Bazarcheh Ketab, Enghelab St,
تلفن: ۶۶۴۹۴۶۶۳ - ۶۶۴۶۱۰۰۳	Tel: (9821) 66494663 / 66461003
تهران: خیابان کریم خان، پلاک ۷۸	Tehran: No. 78, Karim Khan Zand St,
تلفن: ۸۸۸۳۲۰۳۸ - ۸۸۳۰۰۴۱۵	Tel: (9821) 88300415 Fax: (9821) 88832038
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۰۶-۱۸۷-۶	ISBN: 978-964-306-187-6

www.yassavoli.com / info@yassavoli.com

هرگونه بهره‌برداری از متن و تصاویر این کتاب تحت هر عنوان از
 جمله استفاده در کتاب، فیلم و مطبوعات منوط به دریافت مجوز کتبی
 از ناشر است.

No part of this book covered by the copyright hereon may be
 reproduced or used in any form or by any means, including books,
 movies and the media, without the written permission of the publisher.

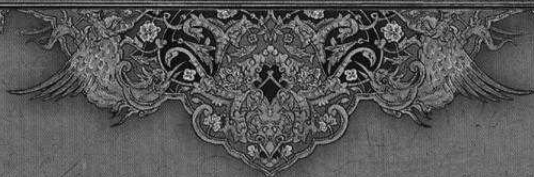
نستعلیق جواهر پارسی
 بها: ۴۲۵۰۰۰ تومان

فهرست

صفحه

۱۵	پیشگفتار
۲۱	نسبت طلایی در نستعلیق
۳۵	هسته و سلول فراکتالی نستعلیق
۴۳	زاویه لمیدگی نستعلیق
۵۳	سطر نویسی نستعلیق
۵۹	چلیپا نویسی نستعلیق
۶۵	کتابت نستعلیق
۷۱	شکل نقطه نستعلیق
۷۵	مکرر نویسی نستعلیق
۸۱	صاف نویسی
۸۷	ظرفیت بیکران چیدمان در نستعلیق
۹۹	سه زاویه تعیین کننده
۱۰۵	واکاوی حروف و کلمات
۲۱۴	نسبت طلایی در نستعلیق (English)

نستعلیق نماد هنر ایرانی

در مقابل هنرهایی هستند که بر اساس آهنگ و صدا به وجود می‌آیند و انسان آنها را به واسطه گوش درک می‌کند و جاری در زمانند و آیین کارشان توالی است. این هنرها نیازمند زمان هستند نه مکان؛ از این رو این هنرها را هنرهای فونتیک می‌نامیم. موسیقی و ادبیات از زمره هنرهای زمانی می‌باشند. هنرهای نیز داریم که هم محتاج مکان و هم نیازمند زمان هستند؛ مانند تئاتر، سینما و به گونه‌ای خوشنویسی، که این هنرها را هنرهای ترکیبی می‌نامیم.

هنرها علیرغم گونه‌گونی در یک انگیزه مشترک هستند و آن ایجاد والاترین مسرت انسانی - که همان زیبایی و واکنش زیباشناسانه است - و محمل کوشش انسان برای غنا بخشیدن به موجودیت خویش است.

انسان، هستی و استعداد و شعور خود را صرف بر انگیزختن و سرشار کردن احساسی می‌کند که خود آن را تجربه کرده و به یاری رمزهای زیبایی‌شناختی و نمادهای هنری معروف، آن احساس را به دیگران انتقال می‌دهد و با جاذبه زیبایی بر عمق تأثیر خویش می‌افزاید. زیبایی کیفیتی است که کلیه فرهنگ‌ها و جوامع بشری به حضور آن نیازمندند و ضرورتی قطعی برای آن قائلند.

بانگاهی به تاریخ هنرها در دوره‌های مختلف، متوجه گرایشات و مکاتب و سبک‌های گوناگون در رشته‌های هنری می‌شویم که بی‌شک معلول ساختارهای فرهنگی و تعلقات مذهبی و قومی و تأثیرات اقلیمی و نیازمندی‌های عاطفی جوامع بشری است که همین امر باعث تفاوت در معیارهای زیبایی‌شناختی و نوع عملکرد فعالیت‌های هنری آنان شده است. در عین حال و در نتیجه تماس با زمان و مکان، تصویری گوناگون از زیبایی نزد هر کدام حاصل می‌شده است.

هنر، تاریخی کهن دارد و به زمانی برمی‌گردد که انسان اولیه با استفاده از حواس و اندامش، نحوه ارتباط با هم‌نوعان خود را فرا گرفت. نخستین هنر انسان اولیه، بی‌شک فهماندن مقاصد خویش به وسیله حرکات و اصوات نامفهوم بود، که رفته رفته دارای مفهوم و مصداق و مابه‌ازایی در خارج از مغز انسان شد، که سرانجام آن سخنگویی بود. استفاده از شاخه‌ها و چوب‌های مُجَوَّف مقدمه‌ای برای پیدا شدن آلات موسیقی شد و به همین روال نقاشی و نگارش، از خطوط و نقوش اولیه حاصل آمد و مجموعه این گونه فعالیت‌ها موجب نصیح گرفتن هنرهایی شد که امروز هیچ کدامشان قابل مقایسه با روزگاران نخستین خود نیستند.

رنگ‌ها، خط‌ها، حجم‌ها و صداها در طبیعت به گونه‌ای وجود داشتند و انسان همه اینها را به شکل خاص خود موجودیت بخشید و نیروی بیان هنری آنها را کشف کرد و حواس عادی پنجگانه خود را در گذر زمان به احساس‌های هوشمند و متفکر بدل کرد و همین امر به گسترده شدن دامنه انعکاس حیات در شعور انسانی تأثیر عمیق و شگرف گذارد.

هنرهای مختلف، گو این‌که از ریشه‌های واحد منشعب شده‌اند، در گذر زمان تحت تأثیر عوامل درونی و بیرونی متحول شده‌اند و با این‌که زیر نفوذ یکدیگرند، مع‌ذالک به گونه‌گونی رسیده‌اند؛ که بر اساس قالب‌ریزی و پرنسپ‌ها و ویژگی‌های کاربردی‌شان نوع‌بندی شده‌اند. بدین ترتیب، هنرهایی هستند که از حجم و خط و رنگ به وجود می‌آیند و دارای شکل عینی هستند و جای مشخصی در چشم دارند و نمی‌توان آنها را بی‌مکان درک کرد، و از این رو این گونه هنرها را هنرهای مکانی یا پلاستیک می‌نامیم، مانند: معماری، پیکر تراشی و نقاشی.